ПРИЗНАЊА

Награда „Чедомир Мирковић“

На пригодној подневној свечаности у Удружењу књижевника Србије (18. јануар), уручена је награда за књижевну критику „Чедомир Мирковић“ за 2018. годину, коју додељује ова организација књижевног еснафа. Четврти носилац је Мићо Цвијетић, а пре њега награду су добили Милош Петровић, Срба Игњатовић и Даница Андрејевић. Свечани чин је окупио бројне књижевне поклонике, међу којима су били Мирковићева супруга Зорка и брат Славомир.

Р. Андрић и М. Цвијетић

Као и обично у оваквим приликама, било је речи о писцу по коме признање име носи и ономе коме је намењено. По уводничару Радомиру Андрићу, председнику жирија, Чедомир Мирковић се три деценије посвећенички бавио књижевном критиком, са снажним критичким потенцијалом пратио савремену прозу и поезију. „Успевао је да сачува релативно висок ауторитативни степен у критичким текстовима, имајући непрестано у својим промишљањима независност и јасан однос према новоствореним делима и њиховим писцима“, нагласио је говорник. А по њему, актуелни лаурет Мићо Цвијетић је вредан књижевни посленик, коме је, поред осталог, и књижевна критика стваралачка вокација. Он у критичким и есејистичким текстовима тумачи савремена српска књижевна остварења, као и других блиских народа, а бави се и књижевноисторијским релацијама и односима.

Други беседник и члан жирија, Видак М. Масловарић, осврнуо се детаљније на Цвијетићеву плодну и разноврсну књижевну биографију, која укључује и поезију, путописе, студије, преводе са лужичкосрпског и немачког језика... Посебно је указао на његових пет књига из области књижевне критике и есејистике, укључујући и најновију Мала приношења.

„Чедомир Мирковић био је угледни интелектуалац и велики ерудита, са наглашено изоштреном критичком свешћу. Расни књижевни критичар, хроничар и есејиста, са особеним и прозним рукописом. Један од највиталнијих актера живе књижевне сцене, сјајан беседник на трибинама и представљањима књига у престоници и по Србији. Истрајни промотер бритке и правовремене новинске књижевне критике у најпрестижнијим гласилима, изузетан уредник у великој телевизијској кући и некада реномираном издавачком предузећу“, рекао је, поред осталог, Мићо Цвијетић. И додао: „У мутним и трагичним временима није успео избећи политику и идеолошко опредељивање, као део изабране или наметнуте судбине, што га је прескупо коштало“.

Наставак са стр. 21

мишљању по којем је, у савременој уметности, конвенционално полазна тачка, где се почиње од већ начињеног „материјала” (баш као што каже Роберт Раушенберг - Почињете са могућностима материјала), за разлику од модернистичког празног платна које сугерише стварање *ex nihilo*.

Виктор Шкловски је својевремено истакао разлику између постојећих „предмета“ и уметничких „ствари“ које настају уметничким поступком „очуђавања“. „Да би се предмет учинио чињеницом уметности, ваља га извући из скупа чињеница живота, из низа уобичајених асоцијација у којима се она налази. Тако ствари збацују са себе стара имена и са новим именом – примају нов изглед.“ Дакле, премештањем у посве други знаковни поредак предмети стичу естетске одлике. Из своје првобитне материјалности, из статуса “чињенице живота” директно бивају “усисане” у структуру уметничког дела. Тиме уметник обавља „семантичку фисију“ (К. Леви-Строс) која не мења само значење предмета већ и самог уметничког дела као репрезентације природе.

Тако је најзад и дошло до генезе ликовне уметности од идеалистичке или оптичке до материјалистичке или тактилне. И, можда још и важније - тако је дошло и до укидања аутономије света уметности у односу на свет свакодневице. Представљачка функција уметности замењена је функцијом показивања света у уметности. Деестетизација долази изнутра (Теодор Адорно), променама у самом уметничком процесу. Дело престало да функционише као фетиш лепог, свет дивље пенетрира у уметност, чиме се формира поредак ствари који наликује поретку света.

Тамо где станује живот. Зашто је ово претходно промишљање (које можда и “бежи” ван концепта лирског проживљавања сурове стварности које је блиско Сањи Малавразић) важно? Пре свега, јер се у изложеним радовима крије многослојно преиспитивање вишедеценијских истраживања у “модерној” уметности, с једне, и судар са убрзаним ходом ка цивилизацијском колапсу, не само у друштвеном или политичком већ и у глобалном, катаклизмичком смислу, с друге стране. Као потка лирском, обећавајућем уметничком ћилиму Сање Малавразић у којем се у сваком “чвору” крије зачетак рађања, послужила је одбачена стварност, цивилизацијски отпадак, метастаза смисла. Та врста оптимизма јесте неочекивана, али је више него потребна. И у уметности, а још више у животу.

Замка за светлост. “Скулптуре бојене по слојевима тушевима, а на површини акрилним и уљаним бојама, настале су у Љубином врту у Херцег Новом, под бујним одринама од кивија и грожђа, са погледом на море Боке Которске. Оне су скулпторска прича о животу који постоји у подморју и на копну, на мјестима необичних облика.” (Сања Малавразић). Та идилична слика о настанку уметничког дела донекле је у супротности са сировошћу материјала, наоко хаотичним унутрашњим односима структура, колоплетом супротстављених маса и бојених површина. Ти “кавези у којима станује живот” постали су, измештањем из равне плохе слике, и својеврсне замке за хватање светлости. Сваки покрет, дакле свака промена светлости на површинама, премешта посматрача у неко друго стање слике. Тиме “слике изван слике” Сање Малавразић добијају и своју четврту димензију – димензију временску. Никада се не можете вратити оном тренутку који сте можда пропустили трепнувши.

Вукова награда

У Председништву Србије уручена је Вукова награда, признање које Културно-просветна заједница Србије додељује 55. пут, појединцима, установама и организацијама за нарочите резултате остварене у стваралачком раду на ширењу културе, образовања и науке у Републици Србији и свесрпском културном простору.

Перо Зубац и Дарко Танасковић

Међу петнаестак истакнутих прегалаца на пољима културе, образовања и науке, признање је припало и тројици угледних писаца: песнику Перу Зубцу,редитељу и драмском писцу Братиславу Петковићу и проф. др Бошку Сувајџићу.

У име награђених Перо Зубац се захвалио онима који су сачували Вукову награду:

“Толико се тога гасило у оном времену које је сад остало иза нас, а ово време тражи да се подрже људи који доприносе култури Србије на прави начин”, затим је додао „како је наш Вук Стефановић Караџић једном, како само давно, рекао – у свим овијем пословима, главно је, или управо рећи једино, моје намјереније било корист и слава народа нашега“.

Награде за преводиоце

Удружење књижевних преводилаца Србије доделило је награде “Милош Н. Ђурић” за 2018. годину. За превод поезије награђен је Павле Рак за превод књиге Брана Сенегачника, “Тишина и друге песме”. Лауерат за превод прозе је Зоран Скробановић за превод књиге Хан Шаогунга, “Речник места Мађао”. За најбољи превод из области хуманистике награђена је Мира Жиберни за превод књиге Умберта Галимбертија, “Митови нашег времена”.

Миленковићевој „Мирко Петковић“

Млада списатељица Милица Миленковић добитница је признања “Мирко Петковић” за књижевну критику. Награду додељује Народна библиотека “Доситеј Новаковић” у Неготину, а уручење плакете уприличено је на Дан оснивања библиотеке која ове године прославља 110 година постојања.

Милица Миленковић је награду добила за књижевни приказ под називом “Искра међу звездама ртањских ноћи” о књизи “Локалитет и свет шаркаменских рима” Власте Младеновића.

Награде пожаревачке „Речи народа“

Већ две деценије, поводом 20. јануара, Дана листа, „Реч народа“ у Пожаревцу расписује књижевни конкурс за причу. И ове године стручни жири „Речи народа“ доделио је три награде. Победник кнкурса је Љубисав Грујић из Пожаревца. Он је добио I награду за причу „Трава зеленија“, II награда припала је Томиславу Ђокићу из Параћина за причу „Турски дукат“, а III наградом награђен је Стамен Миловановић из Ниша за причу „Камењарци“.

Т.Ђ.

Реч о српско-белоруским везама

Чланак проф. др Ивана Чароте о протојереју Јовану и његовом сину Владимиру Пичети

У духовно-просветитељском часопису „Врата небесные“ бр. 8, 2018. године, који излази у Минску у Белорусији, објављен је чланак Ивана Чароте, професора на Белоруском државном универзитету и доктора филолошких наука, иностраног члана САНУ-а. Чланак је објављен са симболичним насловом „Српски историчар ван Србије и његов

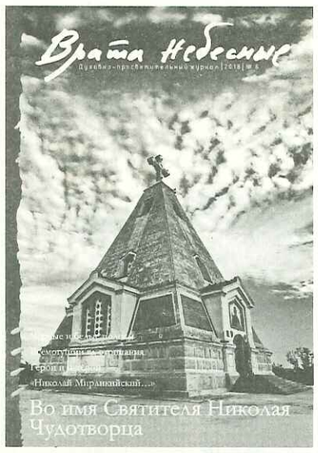

син“, а доноси врло интересантне и корисне информације о протојереју Јовану Пичети, пореклом из Херцеговине, као и о његовом сину Владимиру Пичети, који је оставио дубок траг у историји белоруске славистике (као један од оснивача и први ректор Белоруског државног универзитета).

Проф. Иван Чарота наводи да је Јован био мудри педагог, проницљиви мемоариста, оснивач-историчар, православни летописац на југу Русије, принципијелни публициста, а такође и прави српски патриота и убеђени славенољуб. На свог сина Владимира пренео је љубав према историји, њеном изучавању и предавању (талент за испитивање).

Д. Лазаревић

Јован Л. Делић

Тишина

Није ми се мука осладила
и не смијем да се смијем,
па не пјевам на сунцу и мјесечини.
Само се лакомим, гладне душе, горама
и бистрим водама,
шареном травком,
врбацима што из магле избијају.

Признвам тишину у тишини
с воштаницом у руци.
Завидно мјерим неизмјерено небо,
снагу вјетра и океана
до коначног расплета и обрачуна.

Кад би ми се подмладила рана
од страхова недозиваних и непозваних
гостију
урокљиве, прокурване свакодневице,
чини ми се орлова би вијека.
Корњачи би одузео вријеме.

Без пјесме се подвизујем
чекам да отпацне губа што се закотила
кад јој земља отвори каверне.
Прежам како ми не би умакао вјетар
што ће пробудити људе
да се заузле језици погани,
истраже Данајци и Фарисеји
што нити смрде нит миришу.

Нијеми пољари

Остаде нам пшеница погача
и јечам племенитог сјемена,
крстине ражи у пољу равну
што преко девет пасова
на зној наш и муку миришу.

У њима нијеми пољари,
разапети на крсту, пољочувари
са мало неба упроглоданим шеширима
поред задјевених класова.

Остаде нам вино рујно,
румено као хиљаде цвјетова,
у пољу што преко девет пасова
на наше име опомиње.

У њему нијеми пољари
разапети на крсту, пољочувари
са небом у прогледалим шеширима
поред обавијене лозице.

И све, осим нас, остаде
на тапији са пољарима
с убогим пламичком, воштаним;
чекајући анђеле да се построје
и бљесак сунца на трубама
међу шљивицима отетим.

Мећава

Подмукло шкрипи, шкргуће, режи,
арлауче, хучи, штекће, завија,
уједа, дави, циједи, штипа,
замеће, тутњи, снијежи, јежи.

Ноге заплиће, снагу спутава,
живот отима, очне капке кроти,
леденом успаванком, људождерка,
у слатки санак заводи.

Скривалица

Прошло је тек подне
а около ни ноћ ни дан.
Мјесец је између мене и сунца,
које ипак мало вири,
ко закривак нокта.
Каква ли је то велика игра,
какав ли је то знак?
Чему ли слути? !
Уосталом, није ме брига
јер да ће се ускоро разданити
заплавити и забијелити
сасвим сигурно знам.

Стефан Ђорђевић

Камен

Кад наиђеш на камен
не бацај га узалуд.
Можда ти постане драг.
Просипао сам бисере,
топио злато.
Остали су ми ланци.
Када сам
престао бити пас,
ни њих нисам бацио.
Сачувао сам их
да бих могао себе да окујем
за исти онај камен
који ми је временом
постао драг.

Реч

Та реч не беше она!
Коске миришу на завист,
Остајемо гладни.
Мисли одишу истином
чекајући туђу реч,
трагамо суштином.
Чепркајући као петлови
по сметлишту,
кресте су путоказ
које нас одводе
на губилиште,
где та реч постаде
цео наш живот!